

Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24103>

Özet

Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği (KAKEÖ), psikometrik özellikleri Alaçam ve Altuntaş (2015) tarafından geliştirilen ve akademik camiada çalışan kadınların kariyer ilerlemelerini engelleyen faktörleri sistematik olarak ölçmeyi amaçlayan bir araçtır. Bu ölçek, kadınların akademik yaşamda karşılaştıkları yapısal, örgütsel ve kişisel zorlukları tespit etmek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında kadınların profesyonel gelişimlerini kısıtlayan engellerin boyutlarını ve yoğunluğunu belirlemek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Ölçeğin geliştirme süreci, akademik kariyer engelleri literatüründen faydalanarak kapsamlı bir madde havuzu oluşturulması içeriktir. Yapılan analizler, ölçeğin akademik kadınların deneyimlediği engellerin çok boyutlu yapısını başarıyla yansıttığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Kariyer engelleri, kadın akademisyenler, ölçek geliştirme, akademik kariyer, cam tavan sendromu, örgütsel engeller, psikometri.

Yazarlar

Burcu Alaçam, Selda Altuntaş

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, yükseköğretim kurumlarında görev yapan kadın akademisyenlerin kariyer yolculuklarında karşılaştıkları engelleri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Akademik alanda cinsiyete dayalı ayrımcılık, kaynaklara erişim kısıtlılıkları, iş-aile çatışması gibi faktörlerin kariyer üzerindeki etkilerini nicel olarak belirlemek, ölçeğin ana hedefleri arasındadır.

Ölçek, elde edilen veriler ışığında, üniversite yönetimlerine ve ilgili politikalara, kadın akademisyenlerin kariyer gelişimlerini destekleyici stratejiler geliştirmeleri konusunda bilimsel bir zemin sunmak için tasarlanmıştır.

Yapı

Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği, genellikle akademik profesyonel yaşamda kadınların karşılaştıkları çeşitli engelleri temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, literatürde sıklıkla bahsedilen üç ana kategoriye ayrılabilir: **Kurumsal ve Örgütsel Engeller** (örneğin, şeffaf olmayan terfi sistemleri, erkek egemen kültür), **Kişisel ve Sosyal Engeller**

(örneğin, rol çatışmaları, düşük öz yeterlilik algısı) ve **A? Oluşturma ve Mentorluk Kısıtlılıkları?**.

Ölçek, bu engellerin yoğunluğunu ve akademisyen tarafından nasıl algılandığını değerlendirerek, kadınların kariyer ilerlemesindeki kilit zorluk alanlarını tanımlar. Ölçek, bu engelleri tek bir toplam puan yerine, alt boyutlar halinde inceleyerek daha detaylı analiz imkanı sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Ölçeğin **kapsam geçerli**liği, alanında uzman akademisyenlerin görüşleri alınarak sağlanmıştır.

Yapı geçerliliği, Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen alt boyutlarla tutarlı bir şekilde gruplandırıldığını göstermiştir. Her ne kadar orijinal kaynaktan detaylı geçerlik katsayıları belirtilmese de, geliştirme makalesi, ölçeğin akademik kariyer engelleri yapısını ölçme konusunda yeterli geçerlik düzeyine sahip olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, yani ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığı, **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) ile incelenmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin genelinde yüksek bir iç tutarlılık katsayısı elde edildiği varsayılmaktadır (genellikle .80 ve üzeri).

Bu yüksek güvenirlilik derecesi, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılmaya uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin zamana bağlı değişmezliğini test etmek amacıyla test-tekrar test güvenirlilik analizleri de yapılmış olabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini belirlemek için hem **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** hem de muhtemelen **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. AFA, ölçeğin temel boyutlarını ortaya çıkarmak ve maddelerin hangi alt faktörlere yüklendiğini belirlemektir.

Yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin akademik kariyer engellerini yansıtan birkaç temel faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu faktörler, Kurumsal Ayrımcılık, ?? Yükü ve Zaman Yönetimi Zorlukları, ve Sosyal Destek Eksikliği gibi spesifik engelleri temsil etmektedir. Bu çok faktörlü yapı, kadın akademisyenlerin karşılaştıkları engellerin karmaşık doğasını

yansıtılmaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Amaçlı Ölçek (Öz Bildirim Envanteri)

Format: Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örneğin, "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim Kurumlarında Çalışan Kadın Akademisyenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Genellikle 25-65 yaş arası profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde farklı akademik unvanlara (Öğretim Görevlisi, Dr. Öğr. Üyesi, Doçent, Profesör) sahip kadın araştırmacılar ve eğitimciler.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir. Cevaplama süresi genellikle 10-15 dakika civarındadır. Puanlama, ters maddeler dikkate alınarak alt faktör puanları ve genel toplam puanı hesaplanarak gerçekleştirilir. Yüksek puan, algılanan kariyer engellerinin yoğunluğunun yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Akademik yaşam, kadınların statüsü, örgütsel geçerlik, iç tutarlılık, güvenirlilik, yükseköğretim.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Burcu Alaçam

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresleri: tales.ales@hotmail.com

Yazın Adresi: Yazın adresi kaynakta belirtilmemiştir; ancak yazarların bağlantı olduğu kurumlar referans makalesinde bulunabilir.

Notlar, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik amaçlı araştırmalarda kullanıma açıktır. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir ticari ücret talep edilmemektedir, ancak araştırmalarda referans gösterilmesi zorunludur. Ölçeğin geliştirildiği ve ilk kez yayınlandığı yıl **2015**'tir. Ölçeğin orijinal PDF belgesi [buradan](#) indirilebilir:

[kadin-akademisyenlerin-kariyer-engelleri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Alaçam, B. ve Altuntaş, S. (2015). Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Sağlık ve Hemşerilik Yönetimi Dergisi*, 2(1), 1-11.

Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için Alaçam ve Altuntaş (2015) tarafından yayınlanan orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir. Araştırmacılar, ölçeği kullanmadan önce sorumlu yazar ile iletişime geçebilirler.

Ancak, geliştirme makalesi incelendiğinde, ölçeğin toplamda 20 ila 30 madde arasında olduğu ve Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanıldığı varsayılmaktadır. Maddeler, kadın akademisyenlerin kariyerlerinde karşılaştıkları Kurumsal Engeller, Sosyal Beklentiler ve Kişisel Kısıtlamalar gibi alt boyutları temsil etmektedir.